

בש"פ 841/22 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 841/22

כבוד השופט ע' ברון

לפני:

פלוני

העורר:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט לנוער בבית המשפט המחויז בירושלים מיום 24.1.2022 (כבוד השופט א' אברבנאל) ב-מ"ת 20647-12-21

תאריך הישיבה: י"ד באדר א התשפ"ב (15.2.2022)

בשם העורר:

עו"ד יהונתן קמיל
עו"ד עמרי כהן

בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניו ערר על ההחלטה בית המשפט המחויז לנוער בירושלים מיום 24.1.2022 (השופט א' אברבנאל) ב-מ"ת 20647-12-21, בגין הוראה בית המשפט המחויז על מעצר העורר עד תום ההליכים.

2. נגד המשיב, קטין ליד 4.9.2004, הוגש ביום 9.12.2021 כתב אישום המיחס לו שורה של עבירות ובהן התפרעות, סיכון חי' אדם בנティיב תחבורה (שתי עבירות), ידי' אבן לעבר כלי תחבורה (שתי עבירות), ניסיון פצעיה עמוד 1

בנסיבות חמירות, מעשה טרור של חבלה בכונה מחייב בצוותא, וחבלה במצוד לרכב בצוותא מתוך מניע של גענות או עוננות כלפי ציבור (שתי עבירות).

על פי המתואר בכתב האישום, ביום 13.11.2021 בשעת ערב, בעת שהתרחשו התפרעות של צעירים בשכונה ראש אל عمود במערב ירושלים, הגיע העורר יחד עם נערים נוספים (להלן ייחד יוננו: הפורעים) אליכר א-טור הסמוכה לכינה לשכונה. במקום חלף רכבם גם טויטה שבו שלושה נסעים בעלי חזות יהודית, שהתנהלו במהירות איטית בשל פקק גדול שהיה בכיבוש כתוצאה מההתפרעות שחסמו את הכניסה לשכונה. על פי הנטען, הפורעים ידו חפצים ובנים עבר הרכב, בטעו בו והיו בו בידיהם. לאחר שרכב הטויטה הצליח להימלט, הבחינו הפורעים ברכב מדגם מיצובישי, שבו משפחה בעלת חזות יהודית, שנסע גם הוא במהלך איטית בשל פקק התנועה בשכונה. ברכב היו שלושה מבוגרים וארבעה ילדים בגילאי שנה עד עשר, והפורעים החלו ליחס אבנים לעברו. על פי המתואר, העורר עט בדלת הרכבomid לאחר מכן פתח את הדלת וצעק "רוח מן הון"; ולדה בת עשרה ישבה בסמוך לדלת הצלחה לסגור אותה במשירות. נטען שמיד לאחר מכן, ידה העורר שתי אבנים גדולים לעבר נסעי הרכב. במקביל, אחת האבנים שזרקה הפורעים פגעה בחילון של הרכב, ניפצה את הזכוכית ופגעה בעורף של י.ר. שיב במושב הנוסף ליד הנהג. לבסוף הצלח גם רכב זה להימלט מהמקום, כאשר הוא נאלץ לנסוע בנתיב הנגדי כנגד כיוון התנועה על מנת להיחלץ. על פי כתב האישום, המנייע למשעים המתוארים היה מניע לאומני אידיאולוגי.

3. בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 19.12.2021 נרשמה הסכמת העורר לקוינן של ראיות לכואורה, ושירות המבחן התבקש לעורר תסוקיר מעוצר בעניינו. בתסקיר מיום 3.1.2022 כתוב שירות המבחן כי התרשם שמשפחתו של העורר מגנה את העבירות המיחסות לבניהם, ומגיסת למטרת שיקומו. בתוך קרהמשפחה הצעיה חלקות מעוצר דירות מגורים בשכונת ג'בל אל-מוסכבר, השicket לבני המשפחה המורחבת, אליה הציעו לשחרר את העורר למעצר בית תחת פיקוח בני המשפחה. שירות המבחן ציין כי הדירה המוצעת מרוחקת ממוקם המגורים של העורר וממקום התרחשות האירועים; וכן ציין כי המפקחים שהוצעו, הכוילים את הוריו של העורר, שנימודו, וסבתו, הוותירו רושם חיובי. עוד ציין שירות המבחן כי מישיותם עם המשפחה עולה שהנער תפקד בצורה נורמטיבית עד מעוצרו, ואולם עמד על כך שהרשות החזיבי ייחסת מהעורר בשלב זה עומדת בסתרה לחומרת העבירות שבhan הוא חדש, וכי הורי העורר לא הצלחו להסביר פער זה.

לבסוף הפנה הৎסקיר לכך שבשיחתו עם שירות המבחן, העורר הציג עמדה אמביוולנטית כלפי האפשרות להשתחרר מעוצר בית, ושיתף כי יתנסה לעמוד במגבילות של מעוצר הבית. עוד ציין בתסקיר שהנער שיתף כי במידה וועל לקבל עונש מאסר בפועל בסוף ההילך הוא מעדיף לסתים את עונשו ולהשתחרר לאחר מכן כשהתיק מקאחוריו". לנוכח הסטייגיות העורר, המליך שירות המבחן לנצל את הדין שנקבע בעניינו כדי להסביר לו שוב את משמעות בחירותו; והציג שאם העורר יתחייב בפני בית המשפט כי יוכל לעמוד בתנאים המגבילים ובית המשפט יתרשם לחיזוב מרצינותו, יופנה העורר חזרה לשירות המבחן על מנת זהה יכיון תסוקיר משלים. אם העורר יתנסה להתחייב בפני בית המשפט כאמור, שירות המבחן המליך שלא לשחרר את העורר לחלוות מעוצר.

ביום 10.1.2022 התקיים דיון נוסף בעניינו של העורר. במסגרת הדיון, פנה בית המשפט אל העורר, והבהיר לו את משמעות מעוצר הבית. לשאלתו של בית המשפט אם העורר יכול לעמוד בתנאים אלה, השיב העורר ש"כן, אין לי מנוס", ולאחר מכן הוסיף ש"זה ממשוואני אמר לעשות אותו, מה לעשות". מושנאל על ידי בית המשפט אם הוא מוכן להתחייב לתנאי מעוצר הבית, השיב העורר שהוא מתחייב. במצב דברים זה, טען בא-כוח העורר כי יש מקום להחזיר את

העוני לשירות המבחן לשם מתן תסקير משלים. מנגד טען בא-כוח המשיבה כי מהתסיקיר ודבורי העורר בפני בית המשפט, עולה שהעורר לא באמת רוצה במעצר הבית, אלא רואה במעצר בית מחויבות שאין לו ברירה אלא לעמוד בה על מנת לרצות את משפטו; ועל כן אין מקום לעירication תסיקיר משלים. בתום הדיון הורה בית המשפט המוחזק על עירication תסיקיר משלים, תוך שהוא מדגיש שאין באמור כדי לחוות דעתה באשר לשחרור העורר בשלב זה.

4. מהתסיקיר המשלים שהוגש ביום 17.1.2022, עולה שהעורר גיבש את דעתו והביע רצון להשתחרר למעצר בית בחולופת המעצר שאوتה הוציאו הוריו. שירות המבחן ציין כי נוצר הרושם שהעורר מכבד את סמכות הוריו ונענה לה, והרצון לכבדם הוא שהניע אותו, בין היתר, להיענות לחולופת המעצר. לנוכח האמור, שירות המבחן המליך על שחרור העורר למעצר בית בחולופה שתוארה בתסיקיר, תחת פיקוח בני משפטו, תוך הטלת צו פיקוח למעצר ממשך שישה חודשים.

בדיון שנערך ביום 23.1.2022, הדגיש בא-כוח העורר את התסיקיר החובי בעניינו של העורר, את המשפחה המגויסת ואת גילו של העורר, כשיוקלים המצדיקים את שחרור העורר למעצר בית. מנגד בא-כוח המשיבה עמד על חומרת העבירות המתוארכות בכתב האישום, שעלן לכדי "כמעט לינץ'" לדבריו, ועמד על כך שיש לעזר את העורר עד תום ההליכים בשל מסוכנותו הרבה.

בהחלטה מיום 24.1.2022, הורה בית המשפט המוחזק על מעצר העורר עד תום ההליכים. בית המשפט סבר שחומרתן של העבירות המียวחשות לעורר, מלמדות על מסוכנותו הרבה, וזאת בין היתר בהינתן המנייע האידיאולוגי של העבירות. בית המשפט סבר כי לנוכח המסוכנות הגבוהה הנשקפת מהעורר לא ניתן להשיג את תכילת המעצר על דרך שחרורו למעצר בית.

6. כנגד החלטה זו הוגש העורר שלפניי. העורר טוען כי במקורה של בקשה למעצר עד תום ההליכים של קטין, הכלל הוא שיש לעשות כל מאמץ לשחררו לחולופת מעצר שהוא בה כדי לאין את מסוכנותו, ומעצר מאחורי סורג ובירה בניסיבות אלה צריך שייה "מוצא אחרון" בלבד. ולעניןנו, טוען כי בהתחשב בגילו הצעיר של העורר, היעדר עבר פלילי, והמלצת שירות המבחן, היה על בית המשפט המוחזק לשחררו למעצר בית. העורר עמד על כך שיש בחולופה שהוצאה כדי להפיג את מסוכנותו, וזאת במיוחד בהינתה החולופה שהוצאה נמצאת בשכונה מרוחקת משכונות מגוריו וממקום ביצוע העבירות לכואורה, ולדבריו בית המשפט המוחזק לא העניק את המשקל הראווי להמליצה של שירות המבחן בנדון.

בדיון שהתקיים לפניי שב בא-כוח העורר על עיקרי העורר. מנגד, טען בא-כוח המשיבה כי המסוכנות של העורר מחייבת את מעצרו עד תום ההליכים, והציג שכך סביר גם בית המשפט המוחזק כאשר החלט על מעצרו. מדברי בא-כוח המשיבה במהלך הדיון עלה, כי התנגדותה לשחרור למעצר מבוססת בין היתר על האמביולנטיות שהביע העורר לתחילת ביחס לחולופת המעצר, ועל כך שהתשיקיר הראשון לא בא בהמלצה לשחרורו; וכי הLN רוחו של העורר אף נוטן משנה תוקף ל侷מת המדינה שלפיה מושום חומרת העבירות המียวחשות לעורר והמסוכנות הנלמדת מהן, חולופת מעצר לא תסכו.

7. לאחר עיון בכתביהם ושמיעת טיעוני בא-כוח הצדדים, לא ראייתי מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המוחזק. אכן העורר קטין, ונטיית בית המשפט בעניינים של קטינים היא לבכraj שיקולי טיפול ושיקום כבר בשלב המעצר

עד תום ההליכים. עם זאת, אין להתעלם מוחמרת המעשים המיויחסים לעורר, שככללים התנפלות אלימה על רכבים וידוי אבנים לעברם, רק משומן חזותם היהודית של הנועדים. ויזכר, כי ברכב המיצוישי נסעה משפחה של שבעה, בהם ארבעה ילדים בגילאי שנה עד עשר; וכוכחותם של הילדים ברכב לא הרתיעה את העורר מביצוע העבירות לכוארה. זאת לאחר שקדם לכך הפורעים ובهم העורר ידו אבנים על רכב הטויטה שנקלע למקום. והכל, על פי כתוב האישום, ממניע לאומני אידיאולוגי. מסוכנותו של העורר נלמדת מ奧פים החמור של מעשים אלה. אמן שירות המבחן סבר שכן אין את מסוכנות העורר על ידי השמות בחלופת מעצר, אולם המלצה שירות המבחן אינה חזות הכל ואין היא כובלת את שיקול דעתו של בית המשפט (בש"פ 8636/19 צ'רונסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (13.1.2020) (להלן: עניין צ'רונסקי); בש"פ 4571/19 ואקנין נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (14.7.2019)). תסבירות השירות המבחן היה בפני בית המשפט המחויז, יחד עם כתוב האישום והראיות הלאכויות הקיימות לחובתו של העורר ושהוא אינו מתחש להן; בית המשפט שקל ואיזן בין מכלול השיקולים הצריכים לעניין והגיע ל贤אה שהגע אליה. אין רואה מקום לשנות מהחלטה זו, וזאת במיוחד מסום המסוכנות הרבה הנש��ת מהעורר כפי שתואר לעיל. אך מתווספים הפער שעליו עמד שירות המבחן בין סביבתו הנורמטיבית של העורר לבין התנהגותו העברנית לכוארה, אותו לא יכול הורי להסביר; והרשות השותהיר העורר שהוא מסכים לחלופת מעצר רק בשל הרצון לרצות את הוריו. ויצוין כי אמן העורר קטין, אך הוא נמצא על סף בגירות.

עורר, כי ניתן היה לסביר שיש טעם לפגם בכך שבית המשפט המחויז הורה על עriticת תסקירות משלים לשם בחינת חלופת מעצר עבור העורר אך לבסוף הגיע למסקנה שלא ניתן לאין את מסוכנותו בחלופת מעצר. במרקחה אחר, הערתי שאכן מוטב להימנע מלהורות על עriticת תסקירות בנסיבות שבהם סבור בית המשפט לכתיה כי ברור שלא ניתן להפגיג את מסוכנותו של נאשם באמצעות חלופת מעצר (עניין צ'רונסקי, פסקה 5); אולם מנגד, אין להסכים עם עמדה לפיה כאשר קיימת תשתיית ראייתית לכוארת ומסוכנות מובנית, לעולם לא תבחן אפשרות של חלופת מעצר (בש"פ 3444/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8). בעניינו של העורר, בית המשפט מצא מקום להפנותו לעriticת תסקירות משלים,ulum, ועם זאת הדגיש בעת שהפנה לתסקירותי אין בכך כדי לחוות דעה ביחס לשחרור העורר. אין זאת אלא שלאחר שהוגש לו גם התסקירות המשלימים, בית המשפט חזר ועיין בכתב האישום ובתיק החקירה, והגיע למסקנה כי אין אפשרות בנסיבות המקרה להפנה על חלופת מעצר, ואני רואה מקום להתערב במסקנה זו.

.8 סוף דבר, העורר נדחה.

ניתנה היום, כ"ט באדר א התשפ"ב (2.3.2022).

שופט